

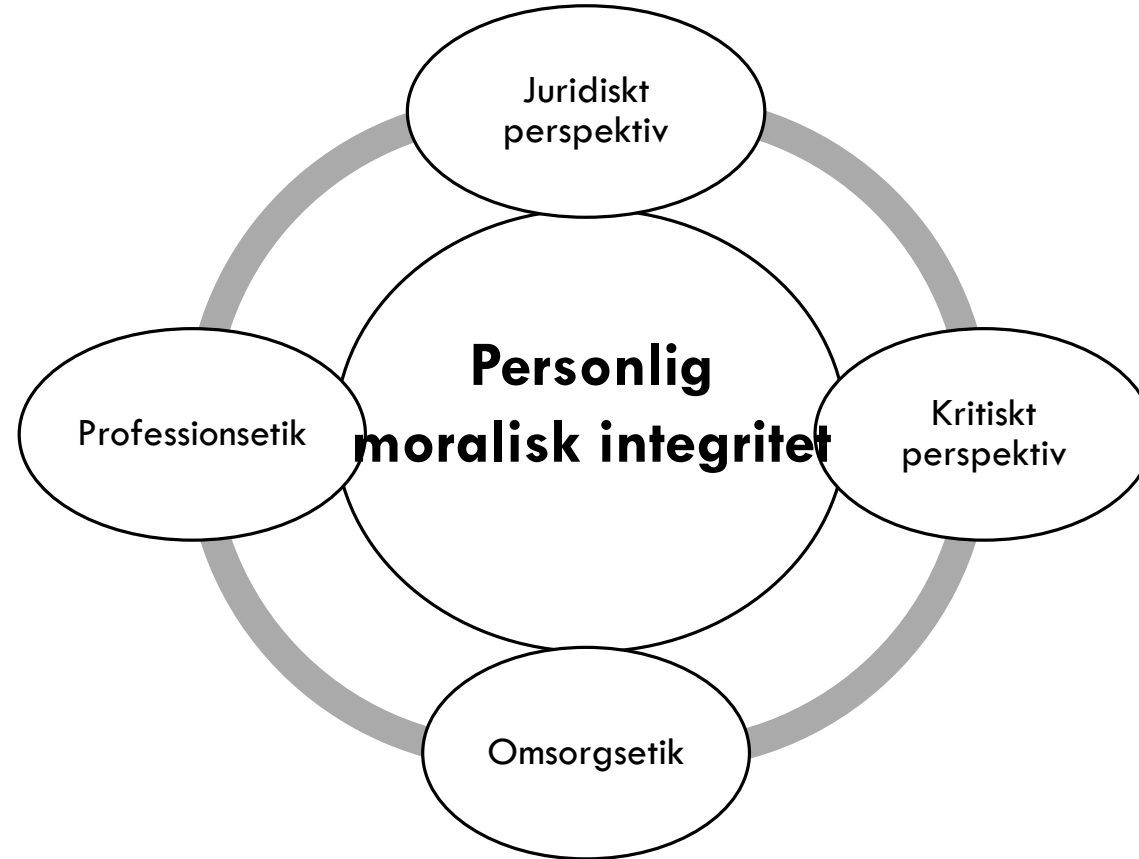
INSPEKTIONENS ETISKA DILEMMAN

Håkan Eilard

Vem är jag och vilka är ni?

ATT UTVECKLA ETT ETISKT BESLUTFATTANDE

Branson, C. (2010). Ethical Decision Making: Is Personal Moral Integrity the Missing Link? *Journal of Authentic Leadership in Education*, 1(1), 1-8.

PERSONLIG MORALISK INTEGRITET - ELLER EN MORALISK MASKERAD

"De flesta människor anpassar sig till en moralisk rationalisering för att rättfärdiga sig själva - om än kanske inte till andra - varför en situation som gynnar dem eller dem som de bryr sig om, inte bryter mot de egna principerna. (...)

Det abstrakta i de flesta moraliska principer underlättar sådana rationaliseringar. Principerna kan användas mer reaktivt än proaktivt, mer för att rättfärdiga eller fördöma åtgärder än för att motivera dem" (Batson, 2008, s. 52f).

TILLITSDELEGATIONEN PEKAR PÅ ETISKA DILEMMAN MED DAGENS FORM AV INSPEKTION

”...granskningens funktion i styrkedjan bygger mer på förhoppningar och behov av kontroll och styrning än kunskap om dess effekter. Risken är därmed att lösningar (tillsyn) på ett förenklat sätt konstrueras för att matcha de problem (bristande likvärdighet eller implementering) som behöver lösas, i stället för att utformas utifrån den komplexa verkligheten” (SOU 2018:48, sid 104).

Åtgärdsstrappan 5 kap. skollagen

ETISKA DILEMMAN

Ögonblicksbilder från enskilda klassrum vid inspektionen

Förelägganden, viten och uppföljningsärenden får funktion av hot – inspektion som maktdemonstration och skrämseltaktik?

Strategiska beteenden; skyltfönster; defensiv dokumentation

Terminologi från redovisningsbranschen: 'spårbarhet'

Juridiska bedömningar av pedagogiska handlingar

Uppmuntrar rättstvistsbeteende om vad som är rätt och fel

Inspektionens roller: *Utredare, Åklagare* och *Domare*

VILKA ÄR ERA EGNA ERFARENHETER AV SKOLINSPEKTION OCH INSPEKTÖRER?

DITT CASE:

- UPPLEVDA DILEMMAN; FÖR VEM?
- HAR PROBLEM LÖSTS — HAR PROBLEM SKAPATS?
- HAR DET GJORT NÅGOT MED...?

ANMÄLNINGSÄRENDEN

REGELBUNDEN TILLSYN

KVALITETSGRANSKNING

RIKTAD, SIGNAL- ELLER ANNAN TILLSYN

TILLSYNEN BYGGER PÅ NÅGRA ANTAGANDEN...

Extern och oberoende granskning

Mätbara mål för att kunna göra **tydliga** bedömningar

Krav att skolor med brister ska vidta åtgärder - annars sanktioner!

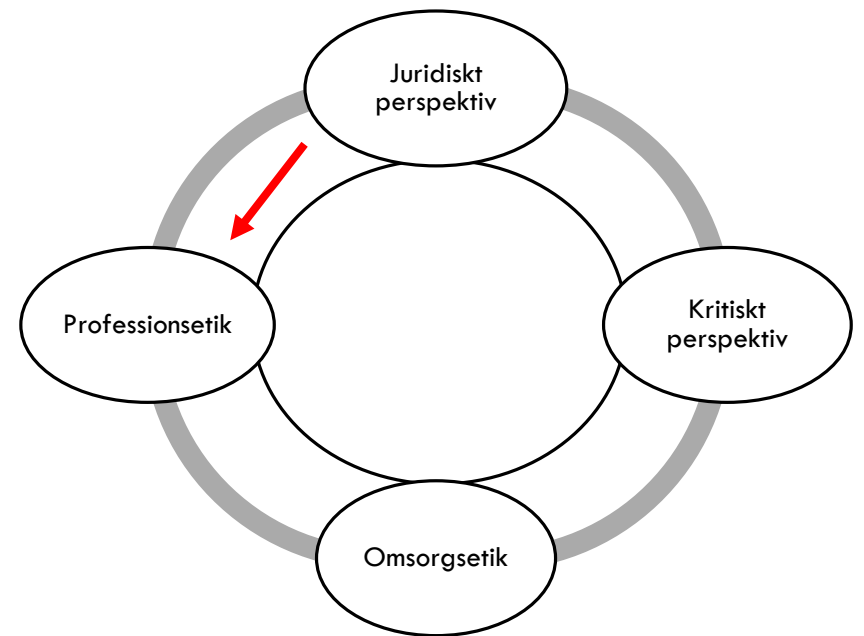
MORALISK MASKERAD 1?

Extern och oberoende granskning

Konsekvensneutralitet?

Dialog. Inspektion som resurs?
”Råd och vägledning”.

Inspektörer med juridisk kompetens vs. med egen erfarenhet av att leda pedagogisk verksamhet.

MORALISK MASKERAD 2?

Extern och oberoende granskning

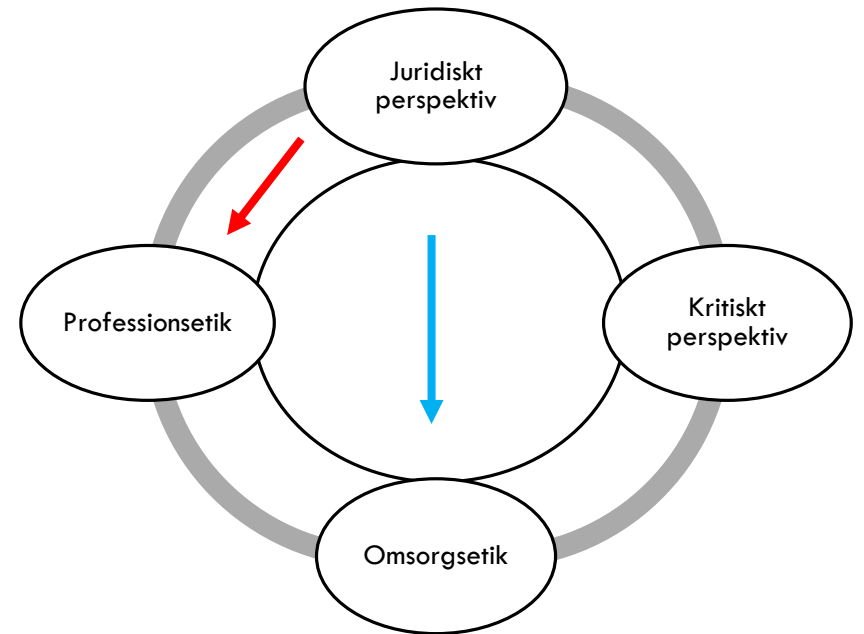
Mätbarhet och tydlighet

Komplex verklighet - ingen exakt vetenskap.

Kvalitativ bedömning vs. samlat slutgiltigt omdöme:
GRÖNT. GULT. RÖTT.

Skolans egen betygsdebatt...

Situationsanpassning

WARNING

Goals may cause systematic problems in organizations due to narrowed focus, increased risk taking, unethical behavior, inhibited learning, decreased cooperation, and decreased intrinsic motivation.

Use care when applying goals in your organization.

MORALISK MASKERAD 3?

Extern och oberoende granskning

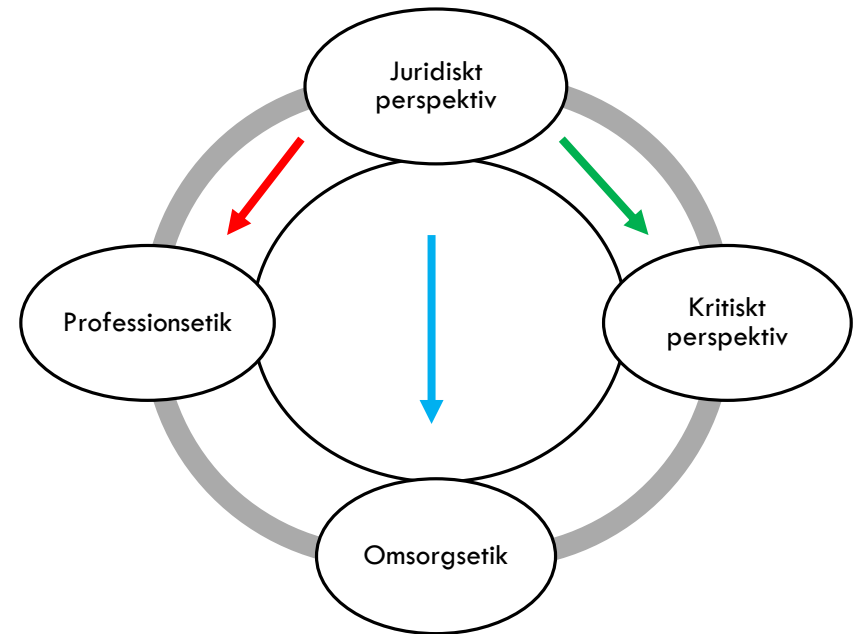
Mätbarhet och tydlighet

Åtgärder och sanktioner

Asymmetrisk maktfördelning.

Förelägganden från överordnad nivå uppmuntrar inte till utveckling, utan möjligen anpassning...

Tillsyn är **ett** av statens styrinstrument (fjärr...)
- *handle with care!*

ETT BORTGLÖMT VÄRDE?

Extern och oberoende granskning

Mätbarhet och tydlighet

Åtgärder och sanktioner

Svensk förvaltningstradition?

”Samförstånd, hederlighet och kompromissvilja.”

